

Basisprincipes bij het bestuderen van de Bijbel

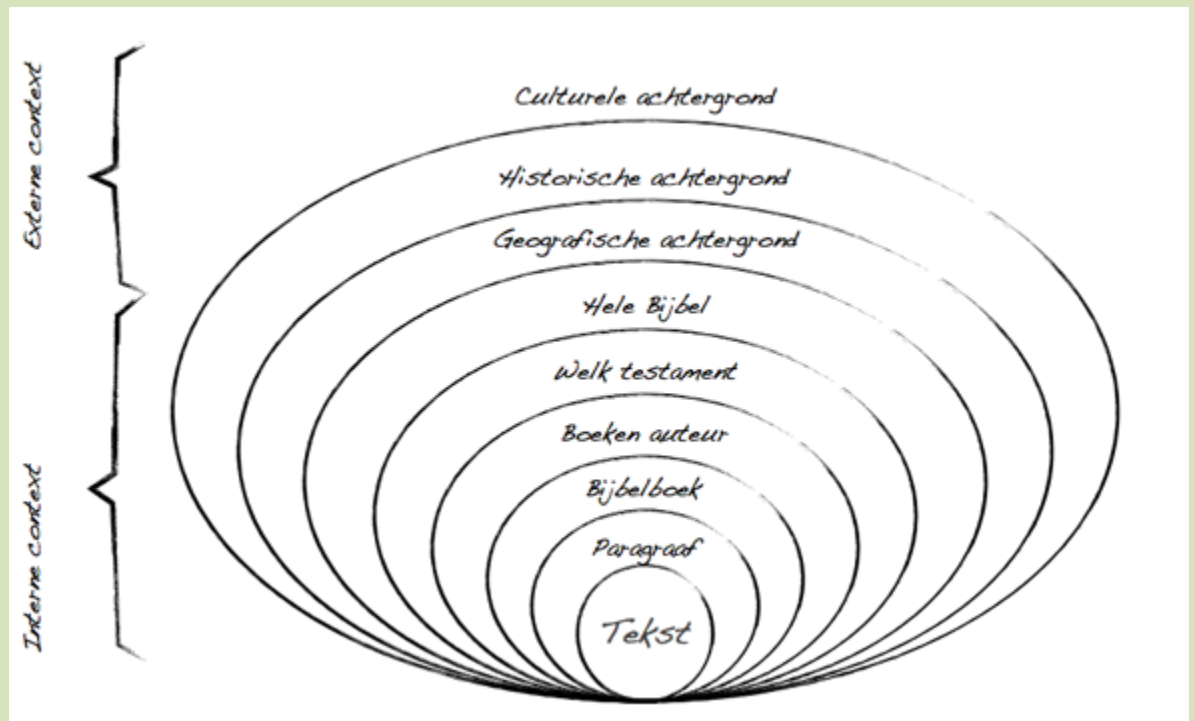
In dit artikel een aantal principes bij het lezen van de Bijbel. Klik om direct naar de paragraaf te gaan:

1. [Lees een tekst in zijn context](#)
2. [Trek niet te snel conclusies](#)
3. [Laat God spreken](#)
4. [Laat de Bijbel de Bijbel uitleggen](#)

Lees een tekst in zijn context

Alle teksten uit de Bijbel zijn geschreven in een bepaalde context. Wil je eerlijk de Bijbel begrijpen, dan moet je een tekst lezen in de context waarin hij staat.

Definitie context: De context is de totale omgeving waarin iets zijn betekenis krijgt. Hierbij kan zowel letterlijk "tekst" worden bedoeld als een situatie of betrokken personen. De Context is de achtergrond of referentie van elke uitdrukking of idee of gebeurtenis in welke het was uitgedrukt, in relatie tot welke het een bepaalde betekenis verkrijgt. In de taalkunde de delen van een zin, paragraaf, hoofdstuk etc, volgend op of voorafgaand aan een bepaald woord of passage die het zijn exacte betekenis geeft.

Historische context

Ieder verhaal vindt plaats op een *specifiek* moment van de geschiedenis. En als het geen geschiedenis is, dan is het *geschreven* in een specifieke tijd.

Stel je eens voor dat vanuit onze tijd (die deels verloren is gegaan) over duizend jaar ontdekkingen worden gedaan en er allerlei gegevens boven tafel komen uit (onze) tijd. Er zijn aardig wat geschreven berichten waar het gaat over slachtoffers. De conclusie van de onderzoekers zou dan kunnen zijn dat onze tijd een bijzonder religieuze tijd is geweest, tenzij je de context begrijpt en het gaat over verkeersslachtoffers. Terwijl als het gaat over Bijbelse tijden waar het gaat over religieuze gebruiken deze slachtoffers met godsdienst te maken hebben!

Naast een bepaalde tijd in onze (wereld)geschiedenis vindt ook alles plaats ergens in het Grote Verhaal, het verhaal van God met de mensen. Dit wordt wel eens “heilsgeschiedenis” genoemd. En ergens in dit Grote Verhaal zijn de verschillende boeken uit de Bijbel geschreven.

Als het gaat over de “heilsgeschiedenis” zou je dat heel in het kort kunnen beschrijven als: Schepping > Zondeval > Israël > Jezus > Gemeente > Nieuwe hemel en aarde. Overal zijn beloften in de Bijbel die in ergens een plek vinden. Veel van de profeten hebben bijvoorbeeld geschreven over de komst van Jezus, maar er is ook al gesproken over de dingen die nu nog steeds moeten gebeuren!

Culturele context

Net zoals het gaat over een moment in de geschiedenis, zo gaat het ook over dingen die ontstaan in een bepaalde cultuur. Zo is onze Nederlandse en Westerse cultuur erg anders dan bijvoorbeeld een Afrikaanse cultuur. Als je de Bijbel leest zijn er geschiedenissen die in een Egyptische, Joodse, Romeinse, Griekse of nog andere cultuur zijn ontstaan.

Grotere literaire context

Als het gaat om de Bijbel kan je een grotere en een kleinere literaire context hebben. Een grote context is bijvoorbeeld dat een bepaalde tekst onderdeel is van een bepaald Bijbelboek. Het is ook geschreven in een bepaalde tijd en gericht aan een bepaalde groep mensen of met een bepaalde culturele omgeving.

Neem als voorbeeld het verhaal uit [Johannes 8:1-11](#). Het gaat daarom een het verhaal waar sprake is van een hele omgeving. Om dit verhaal goed te begrijpen moet je een beetje zicht hebben om de cultuur en gebruiken uit die tijd. Waar komt dat stenigen vandaan (klinkt toch wel erg wreed). Dit is gebaseerd op de wetten die God door Mozes heeft gegeven. Toch zijn de Joden niet zozeer bezig met God maar perfect volgen, maar ze willen Jezus op de proef stellen (dat staat namelijk in vers 6).

Kleinere literaire context

Als het gaat om een kleinere context dan is het soms gewoon een zin voor de zin die je leest en de zin erna. Er wordt met woordjes als “daarom” of “daarna” verwezen naar iets wat ervoor blijkbaar duidelijk is gemaakt. Het kan je ook laten begrijpen wat het daadwerkelijk over gaat.

Een voorbeeld van de context is [Jesaja 49:16](#). Deze tekst leerde ik als een mooie kalender tekst als bemoediging dat God altijd aan me denkt. Nu is dat laatste helemaal waar. Maar de tekst gaat over de stad Jeruzalem en het volk Israël. Lees maar de kleine context [Jesaja 49:14-20](#) vv.

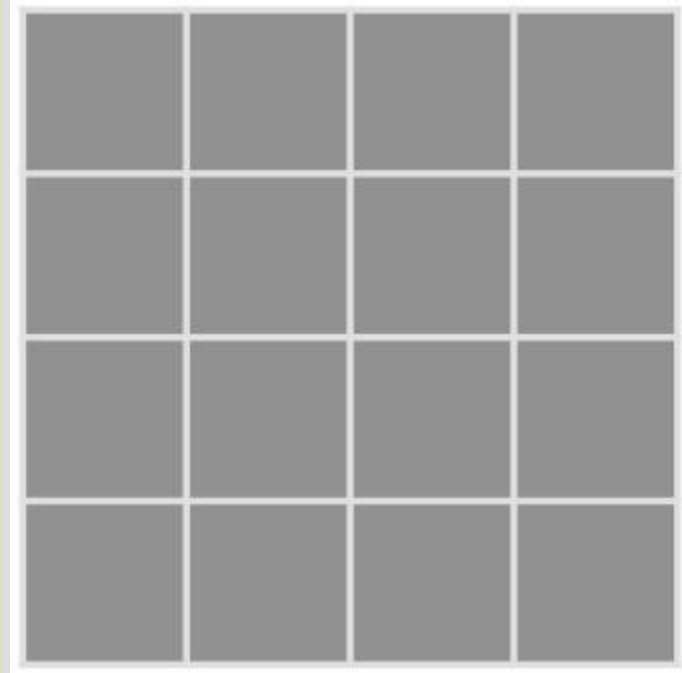
Een andere -leuke- vraag is bijvoorbeeld de volgende: wordt in de Bijbel beweerd dat er géén God is? Het antwoord is “ja”. Lees maar in [Psalm 53:2](#). Maar de directe context zegt natuurlijk waar het vandaan komt. Want “dwazen denken bij zichzelf: Er is geen God”.

Trek niet te snel conclusies

Zoals in een eerdere les al is aangegeven: lees de tekst eens zelf en trek niet te snel conclusies! Lees anders nog eens de les *Week 2 : Laat je vooroordelen los* . Denk eerst eens na over wat een tekst betekent voordat je allerlei conclusies trekt over wat een bepaalde tekst voor jou betekent!

Observeren

Een eerste stap is proberen om te begrijpen wat er staat zoals het bedoeld is, oftewel: observeren. Kijk eens goed, wat staat er nu eigenlijk?? Het leuke is dat je vaak wel iets ziet maar ook weer niet ziet. Zoals bij de volgende oefening: Hoeveel vierkantjes zie je in de onderstaande afbeelding?

Oplossing: 1 keer 4×4, 4 keer 3×3's, 9 keer 2×2's, 16 keer 1×1's, DUS: totaal 30 keer

Vaak zie je dit niet in de eerste keer: Je zag iets niet wat er echt was. Zo is het vaak ook met het lezen van de Bijbel!

Begrijpen

De volgende stap is het gaan begrijpen van wat er staat. Je kan dat ook interpreteren noemen. Let wel, dit is dus pas de stap ná het observeren. Eerst kijken, dan begrijpen. En dat begrijpen is in de eerste plaats gaan begrijpen zoals de mensen het daar begrepen. Voor het begrijpen van de dingen is het nodig om te snappen in welke situatie dingen gebeuren en wat mensen toen begrepen.

Denk eens aan het beeld van de “Goede Herder”, zoals Jezus dat aanhaalt in Johannes 10. Bij deze dingen is het (1) allereerst goed om te snappen in welke cultuur dit wordt gezegd. Kudden schapen hoorden bij het normale beeld van die tijd. Maar het is ook goed om (2) te begrijpen dat het beeld van goede en slechte herders door de profeten werd gebruikt om slechte leiders aan te duiden (zoals in Ezechiël 34) maar dat er een goede herder zou komen.

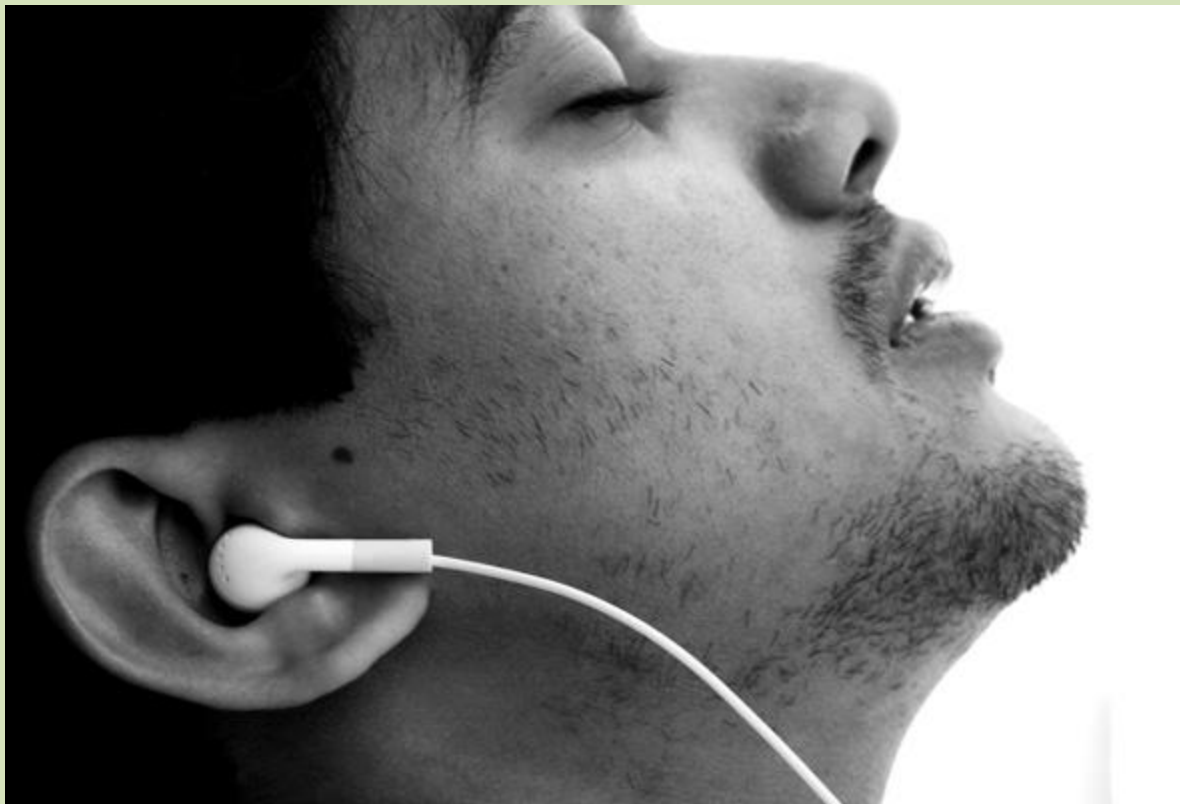
Toepassen

Na deze stappen is het pas de tijd om persoonlijke lessen op te pakken. Het is belangrijk om dat nu pas te doen en voorkomt dat je de Bijbel maar iets laat zeggen dat je wel goed uitkomt. Sommige dingen in de Bijbel zijn vooral bedoeld voor een specifieke groep of persoon in een specifieke tijd. Zoals de boodschap van Jezus ” *Doe maar meteen wat je van plan bent* ” (Johannes 13 vers 27) zeker niet voor iedereen van toepassing is! Het is een boodschap die precies werd gegeven door Jezus aan Judas (een van discipelen) vlak voordat deze Judas Jezus zou verraden.

Omdat we God meer en meer mogen leren kennen is het goed om steeds de vraag te stellen of je God op een bepaalde manier leert kennen. Zie je iets van Zijn karakter? Wat leer je van Jezus Christus? Wie is Hij, wat doet Hij en waarom? Juist in het kennen van Jezus Christus en de Vader ligt de bron van geestelijke groei!

Laat God spreken

Soms moeten we even zelf onze mond houden, zodat God kan spreken. En dat doet Hij zeker door de Bijbel heen. Zijn stem is echter niet zomaar een hoorbare stem (al zijn er zeker mensen die dat wel meemaken), maar een diepe innerlijke overtuiging dat God je iets zegt. Vanuit de stilte kan je Gods stem gaan ontdekken.

De vragen die je jezelf mag stellen bij het lezen van de Bijbel zijn bijvoorbeeld:

- “Wat wilde God duidelijk maken toen dit werd geschreven en wat wil Hij vandaag aan mij duidelijk maken?”

- “Wat leer ik, waar heb ik vragen over, waar kan ik God voor danken, wat mag in mijn leven veranderen?”

God spreekt in de stilte

Een prachtig verhaal uit de Bijbel maakt het principe duidelijk. Het is het verhaal van de profeet Elia, je kan het lezen in 1 Koningen 19. De profeet is bang en wil liever maar dood gaan. God nodigt de profeet uit om Hemzelf te ontmoeten. Na een lange tocht komt Hij op de plek waar God zal spreken en waar de profeet zelfs God de HEER zal ontmoeten:

1 Koningen 19 vers 9 – 13

Toen richtte de HEER zich tot hem met de woorden: ‘Elia, wat doe je hier?’ Elia antwoordde: ‘Ik heb me met volle overgave ingezet voor de HEER, de God van de hemelse machten, maar de Israëlieten hebben uw verbond met hen naast zich neergelegd, uw altaren verwoest en uw profeten gedood. Ik ben als enige overgebleven, en nu hebben ze het ook op mijn leven voorzien.’ ‘Kom naar buiten,’ zei de HEER, ‘en treed hier op de berg voor mij aan.’ En daar kwam de HEER voorbij. Er ging een grote, krachtige windvlaag voor de HEER uit, die de bergen spleet en de rotsen aan stukken sloeg, maar de HEER bevond zich niet in die windvlaag. Na de windvlaag kwam er een aardbeving, maar de HEER bevond zich niet in die aardbeving. Na de aardbeving was er vuur, maar de HEER bevond zich niet in dat vuur. Na het vuur klonk het gefluister van een zachte bries. Toen Elia dat hoorde, sloeg hij zijn mantel voor zijn gezicht. Hij kwam naar buiten en ging in de opening van de grot staan, en daar klonk een stem die tot hem sprak...

De HEER verschijnt hier niet in een windvlaag, niet in een aardbeving, niet in vuur, maar in het gefluister van een zachte bries. Dan begrijpt Elia dat God de HEER er is. Zo spreekt God nog steeds: vanuit de stilte. Soms moet je even je best doen om de stilte op te zoeken, om alles tot stilte te brengen, om alleen God te ontmoeten.

Laat de Bijbel de Bijbel uitleggen

Om de Bijbel te begrijpen heb je niet in de eerste plaats allerlei encyclopediën of naslagwerken nodig. Om de Bijbel te begrijpen moet je de Bijbel zichzelf laten uitleggen. Je zult bijvoorbeeld begrijpen dat als op het nieuws wordt verteld dat het aantal slachtoffers in het verkeer is afgenomen dat het daar om andere slachtoffers als dat er in de Bijbel wordt gesproken. Je kan je blindstaren op het uitleggen van de Bijbel met onze eigen gedachten of met wetenschap in het achterhoofd. Daarbij lijkt het zelfs soms zo dat de Bijbel zich lijkt tegen te spreken.

Als je de Bijbel leest en het lijkt zichzelf tegen te spreken, dan ligt dat aan ons begrip van de Bijbel en niet aan een foute Bijbel. Als je gedeelten uit de Bijbel vergelijkt met soortgelijke passages of soortgelijke taal, dan kan je de Bijbel begrijpen in de manier waarop de Bijbel is geschreven.

Het Licht voor de wereld

Als Jezus zichzelf "het licht voor de wereld" noemt in [Johannes 8:12](#) dan moet je op zoek gaan naar deze uitdrukking. Waar wordt deze uitdrukking nog meer gebruikt?

Als eerste stap ga je dan op zoek naar een stuk waar dezelfde schrijver deze uitdrukking ("licht" of "licht voor de wereld") nog meer gebruikt. Dan kom je al direct uit bij [Johannes 1:4-5](#) waar het gaat dat "het Woord leven was en het leven was het licht voor de mensen. Het licht schijnt in de duisternis en de duisternis heeft haar niet in haar macht gekregen". Je komt ook uit bij [Matteus 5:14](#) waar Jezus het heeft over "Jullie zijn het licht in de wereld." De Joden hebben echter veel meer begrepen. Dan moet je naar de oude profeten. Want de uitdrukking is dezelfde als de profeet Jesaja gebruikt in [Jesaja 60:1](#) "Sta op en schitter, je licht is gekomen, over jou schijnt de luister van de HEER." Daar gaat het over de komende bevrijding van Israel die God zal bewerken. Deze bevrijding zal als een licht in de duisternis zijn.

Als Jezus het dus heeft over "het licht voor de wereld" dan is dat niet een mooie symbolische uitdrukking, maar is dat een duidelijke claim dat de oude profeten het over Hem hebben gehad!

Doorn in het vlees

Een ander voorbeeld van het principe "de Bijbel legt de Bijbel uit" is het uitleggen van de uitdrukking "de doorn in het vlees" ([2 Korintiërs 12:7](#)). Ik herinner me nog intensieve discussies in de tijd dat ik de Bijbelschool deed. Want wat voor ellende geeft God aan Paulus als Hij de doorn in het vlees geeft en Paulus zegt dat hij niet meer moet bidden om deze doorn weg te nemen. Vreemd...

Maar ga eens op zoek naar deze uitdrukking in de Bijbel (Internet of een Bijbel applicatie kunnen hier je erg goed bij helpen). Je komt dan uit bij [Numeri 33:55](#) en [Ezechiel 28:24](#). Hier wordt eenzelfde uitdrukking gebruikt. In beide gevallen heeft deze “doorn” te maken met mensen. En dan begrijp ik dat God tegen Paulus zegt dat de doorn niet weggenomen zal worden. Want altijd zijn er mensen om je heen die je het soms erg moeilijk maken. In deze situaties wordt je gedwongen om altijd afhankelijk van God te blijven!!

